

Jolsvai András

Volare (óh, óh!)

Ha mi volnánk a Nemzeti Galéria, és tutira akarnók menni a turistaszezon közepén, mi is Dolce vita címen rendeznénk tárlatot. Ezt mindenki érti Grönlandtól Fokföldre, sőt, még a magyarok is, hogy a mozirajongókról ne is beszéljünk. És ha alcímként odabiggyesztjük, hogy magyar művészek Itália-élménye a 19–20. században, akkor már tényleg

nyert ügyünk van. Nemcsak az érdeklődést keltettük fel, hanem finoman kitágítottuk a határokat (művészek: festők, grafikusok, fényképészek, performancerek stb, élménye: minden, amit Olaszthonban látunk, és minden, ami eszünkbe jut itthon róla), és így módon kezünkben van a Tesco-gazdaságos kiállítás receptje. Járjuk be a raktárainkat, szóljunk a legismertebb galériások-

nak, gyűjtőknek, és máris rendelkezünk vagy másfélszáz kiállítási tárggyal hetvenöt különböző alkotótól: ennyiből már igazán impozáns tárlatot lehet rendezni.

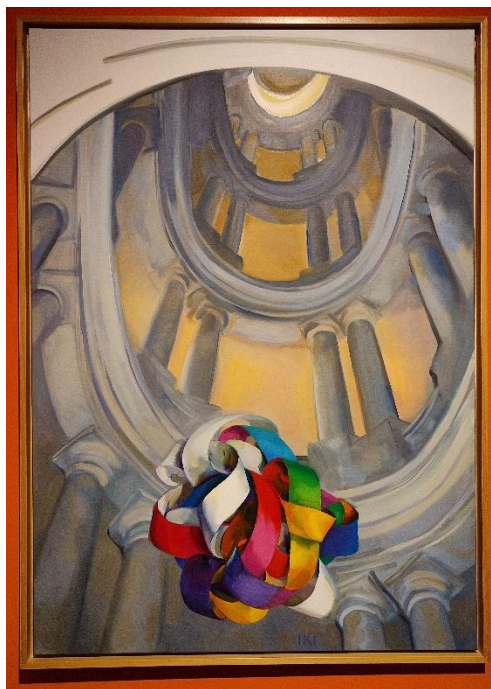
Félre ne értsenek, mindezt a legteljesebb dicséret hangján mondom. Szegény ember vízzel főz, és nálunk az elmúlt tizenhat évben (az átkosban, hogy egy hajdani kifejezést, félig-meddig új jelentéssel bővítve, visszaemlejek a közbeszédbe) a múzeumok egytől egyig a cipőjük mellett jártak, és ez még az olyan intézményekre is igaz, amilyen a Galéria, pedig Baán főigazgató urat a legjobb akarattal sem lehet túlzottan NER-távolinak tartani. Akárhogy

is van, egy Nemzeti Galériának folyamatosan etetnie kell a turista-hordákat és a hazai érdeklődőket, és ilyenkor a kreativitásra nagy szükség van. Ennek a furfangos megoldásnak iskolapéldája a Prágai Adrienn által kurátorkodott elegáns tárlat.

szemmel is képes volt hozni. Szép példái ennek a Római Magyar Ház ösztöndíjasai, akik évtizedek múltán is, amikor már nemigen volt módjuk utazni, hibátlanul fel

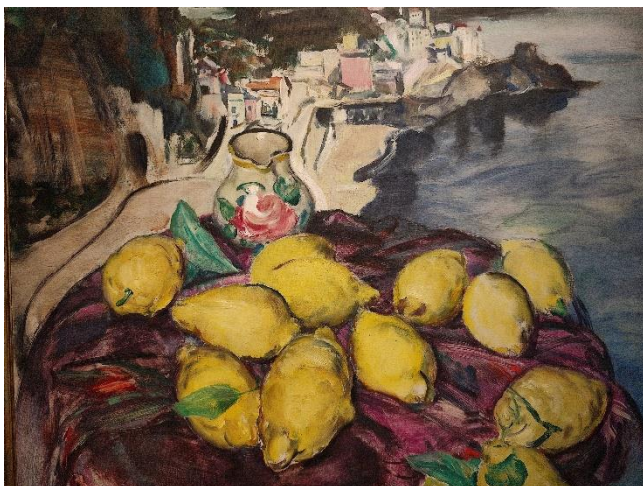
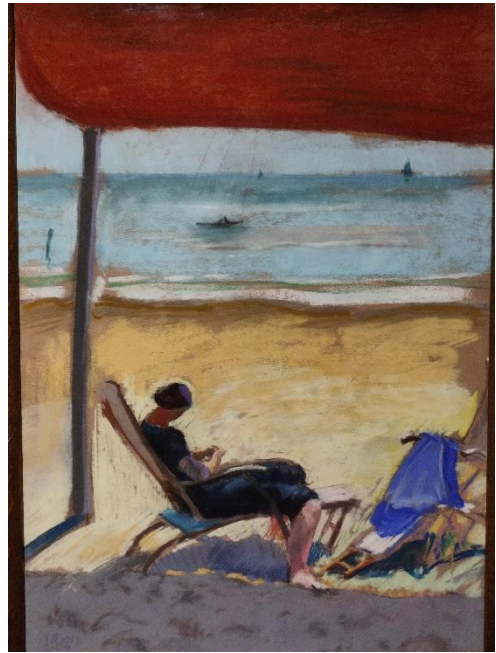

Itália a romantika óta igazi művészeti zarándokhely. A divatot a költők teremtették meg Goethétől Byronig, de az igazi nagy felvonulást a festők rendezték, rendezik. Az ember, ha festőnek állt, Párizsban tanult és Rómába (Nápolyba, Amalfiba, Szicíliába stb.) ment vándorútra. Az első időkben a romokat festették, később a tengert. Itália igen hamar olyan toposz lett (csak illendőségből nem mondok közhelyet), hogy magára valamit is adó festő csukott

tudták idézni egykori Itália-élményüket. (Erről jut eszembe, ez a kiállítás-ötlet számos előzményre tekinthet vissza. Csak a közelmúltban is volt például két érdekes tárlat Virág Juditnál, egyik a Római Magyar Akadémia látogatóinak képeiből, másik egy vegyes olaszországi élménygyűjtemény: mindkettő jogosan tekinthető a jelenlegi tárlat közvetlen előzményének: nem csoda, hogy a néző számos képpel találkozhat itt, melyekkel már ott is találkozott.)

Megkímélem önöket a művek és művészek felsorolásától, szerintem ezt maguktól is kitalálják, Ligeti Antaltól Markón, Csontváryn, Gulácsyn – határ- eset – át Csókig és Aba Novákig, hogy Molnár C.-ről ne is beszéljünk. Vaszary vastagon és méltán, ha valaki tudta (érezni is, festeni is), mi az a Dolce vita- élmény, hát ő az volt. S mióta megtalálták egy sokáig zárva tartott szekrényben megannyi ismeretlen vagy elveszettnek hitt képét, egyetlen kiállítás sem lehet meg nélküle. (Az embernek néha az az érzése, hogy a kurátorok fogják a Vaszarykat, és hozzájuk találunk ki valami tárlatot.)

Miként manapság oly divatos, a termek lazán ötvözik az idő- rendet a tematikával, néha okkal, néha erőltetetten. Kortárs mű- vészek is helyet kapnak, főleg azért, hogy legyenek – nem min- dig szerencsés Nurmi ellen in- dítani a tehetségüket éppen bon- togatni készülő futóinkat.

Mint a sokszereplős művé- szeti összejöveteleken, itt is

módja van a látogatónak eltöprengeni a kánonok működésén és igazságosságán. Merthogy számos olyan, mondjuk így, másodvonalbeli alkotóval találkozha- tunk, akiknek neve nemigen jut eszünkbe, ha a tíz legfontosabb vonat- kozó művészt kellene felsorolnunk, pedig ők is képesek voltak remek- műveket alkotni. Ilyenkor egy időre előléphetnek az árnyékból, és mi meg csak kapkodjuk a fejünket, biztos, hogy jól sáfárkodunk értékeinkkel? (Hogy egy példát is hozzak, legyen az ezúttal a Medveczky Jenő.)

A kivitelezés, mint annyiszor, most is elsőrangú: a csomagolást már ellestük Európától. Jó ötlet befejezésképpen a Fellini-film ikonikus jelenete (a Trévi-kút, persze meg az Anita Ekberg) és hozzá a hazai plakátok – távozáskor ott érezzük azt a különös, édes ízt a nyelvünk hegyén, amit, jobb híján, Dolce vita-érzésnek neveztünk el.

Fotó: Tanyi Adrienne